

Predikan i Skepplanda och Hålanda kyrkor 2022 av Tobias Bäckström

Septuagesima

”Nåd och tjänst”

Jona 3:10-4:11

Fil 1.3-11

Luk 17:7-10

Ps: 177:1-3, 641:7, 656, 291, 728, 96

Det ondas problem eller teodicéproblemet, är ju ett problem som diskuterats genom århundradena inom både teologi och filosofi. Hur kan det finnas en god Gud som dessutom är allsmäktig när världen ser ut som den gör? Säkert har vi till mans grubblat över detta och kanske kommit fram till olika svar.

Men när man lyssnar till dagens Gammltestamentliga läsning ur profeten Jona så får man intrycket att snarare brottades med det *godas* problem.

Här hade han gått runt i staden Nineve och profeterat om stadens förstörelse för invånarnas onskas skull och sen händer inget. Så misslyckad han måste ha känt sig som profet! För Jona var Guds godhet en stor besvikelse.

Vi tänker ju sällan på allt det goda som omger oss – kanske för att vi tar det för givet. Vi ser det inte för att det är så självklart för oss. Den antike filosofen Boethius levde på 500-talet i Rom. Mot slutet av sitt liv fängslades han av kejsaren, anklagad för högförräderi och medan han satt i fängelset, väntande på sin egen avrättning, skrev han boken *Filosofins tröst*, som kanske är världshistoriens viktigaste fängselitteratur.

Där är det just det ondas problem som han ägnar sina sista grubblerier åt men han valde att vända på problemställningen och istället fråga sig var det goda kommer ifrån och varför vi utgår från att det goda är normen. Varför tar vi det goda för givet?

Det första som han kom fram till var att när vi talar om det ondas problem så har vi redan förutsatt att det finns en Gud! Hade Gud inte funnits hade vi aldrig heller talat om det onda *som ett problem*. För i en verklighet där Gud inte finns hade gott och ont inte eller funnits, utom som mänskliga konstruktioner. Och vem bestämmer vad som är gott och ont? Det som den ena människa hittat på kan ju den andre strunta i. Förutsättningen för att vi överhuvudtaget pratar om det ondas problem är alltså det finns en god och allsmäktig Gud som vill oss väl och att gott och ont finns bortom våra mänskliga begrepp. Därmed har jag inte löst det ondas problem, jag bara säger att det onda är bara ett problem *om* Gud finns.

Det andra är att Boethius kanske hittade en framkomlig väg mot en lösning på det ondas problem genom just att börja i den här änden: varifrån kommer allt det goda?

Vi fokuserar förstås lätt på det onda, det är det som märks mest så att säga. Vapenskrammel, som när Ryssland samlar trupper utanför Ukraina, det syns och hörs. Men när det är fred mellan två länder så är det inte ständiga nyheter om det. Vi hör inte i Aktuellt sägas att nu har

det gått 350 år sedan Danmark sist försökte återerövra Skåne, och de har ännu inte gjort om försöket. Tänk! Fred i 350 år mellan den skånsk-danska gränsen! Ja, att vi faktiskt lever i en ovanligt fredlig period i världshistorien kan vara svårt att förstå utifrån dagens nyhetsrapportering.

Och detta gäller mycket i vår egen vardag. Att se det goda går inte alltid automatiskt, utan det är något vi behöver öva upp. Och tacka Gud för. En god vana är att varje kväll gå igenom dagen och fundera över: vad har hänt idag som jag kan tacka för? Vad har jag varit med om idag som jag kan tacka Gud för?

Jesus uppmanar oss i bergspredikan att älska våra fiender och be för dem som förföljer oss *eftersom Gud låter "sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga"*. (Matt 5:45) Gud behandlar inte människor olika beroende på deras moraliska kvalitéer och då ska vi inte göra det heller.

Det var något som profeten Jona hade behövt att höra! Men det är inte alltid så lätt att ta det till sig. Vi vill ju gärna att Gud ska var god just mot oss, men kanske inte så mycket mot den eller den. Men Gud är inte selektiv i sin godhet. Det naturligt goda som kommer till oss genom skapelsen är lika för alla. Det görs ingen skillnad beroende på moralisk kvalitet.

För Jona var alltså Guds *godhet* problemet, att han låter nåd gå före rätt. När Gud såg Nineves befolkning ångra sig och göra bot och bättring, ja då avstod han från att utplåna staden och Jona fick stå där med dumstruten. Han hade svårt att glädjas över att det gick andra väl, i alla fall om det var hans fiender. Han hade nog ännu svårare att be för dem. Och jag tror att det bor en liten Jona inom oss var och en.

Guds nåd är radikal, den omfattar alla. Hans sol lyser över ond och goda. Skillnaden finns inte hos *givaren* utan hos *mottagaren*. Alla får del av Guds solsken men alla tackar inte. Alla tar emot Guds livgivande regn men alla tar inte emot detta som en gåva från Gud.

Det inträffar mycket onda saker som vi har svårt att få ihop med tron på en god Gud. Men om vi bara kan definiera ont och gott med hjälp av Gud, så betyder det att – tar vi bort Gud, tar vi också bort det goda.

Guds nåd är grunden för att vi lever. Det är Gud som gett oss livet och som uppehåller oss. Det goda är alltid det första i våra liv, det primära. Det onda kan komma in och förstöra men är alltid sekundär. Det onda kan förstöra något som redan finns, men har ingen egen existens. Det goda är därför alltid det som kommer segra till slut.